

RTU studiju kurss "Sociālā un digitālā ilgtspēja izglītībā"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1541
Nosaukums	Sociālā un digitālā ilgtspēja izglītībā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Lāsma Latsone - Doktors, Asociētais profesors
Mācītspēks	Jānis Dzerviniks - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kurss sniedz studējošajiem padziļinātu izpratni par to, kā izglītība var veicināt ilgtspējīgu attīstību sociālajā un digitālajā dimensijā. Tiek analizēti aktuāli izaicinājumi un iespējas izglītības sistēmā, kas saistīti ar sociālo taisnīgumu, iekļaujošu sabiedrību, digitālo transformāciju un izglītības tehnoloģiju ilgtspējīgu izmantošanu. Studiju kurss aptver arī izglītības lomu ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā, īpaši uzsvērt izglītības kvalitāti, pieejamību un līdzdalību. Studenti kritiski analizē izglītības politikas un prakses piemērus, izstrādā risinājumus ilgtspējīgas izglītības veicināšanai, attīsta digitālās, sociālās un medijpratības kompetences un reflektē par skolotāja un izglītības vadītāja lomu ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā. Studiju kurss veicina starpdisciplināru domāšanu un sagatavo izglītības profesionāļus ilgtspējīgi rīkoties mainīgā un digitāli attīstītā pasaulē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir veidot studējošo padziļinātu izpratni par izglītības lomu sociālās un digitālās ilgtspējas veicināšanā, attīstot spēju analizēt, izvērtēt un radīt risinājumus, kas sekmē taisnīgu, iekļaujošu un tehnoloģiski atbilstīgu izglītības vidi ilgtspējīgas sabiedrības attīstībai. Studiju kursa uzdevumi: - iemācīt analizēt ilgtspējas jēdzienu un dimensijas (sociālo, digitālo, vides, ekonomisko un kultūras) izglītības kontekstā, sasaistot tās ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem (īpaši SDG4 – kvalitatīva izglītība); - iemācīt izvērtēt sociālās ilgtspējas aspektus izglītībā, tai skaitā taisnīgumu, iekļaušanu, kultūras daudzveidību, kopienas līdzdalību un skolēnu labbūtību; - iemācīt izprast digitālās ilgtspējas principus un izaicinājumus, analizējot tehnoloģiju ietekmi uz izglītības kvalitāti, pieejamību, digitālo plaisu un vides pēdu; - attīstīt spējas pētīt izglītības politiku un vadības prakses, kas veicina sociālo un digitālo ilgtspēju, akcentējot skolotāju profesionālo pilnveidi un starpdisciplināru sadarbību; - attīstīt kritisko domāšanu un medijpratību, analizējot informācijas ticamību un ilgtspējas problēmu risinājumus digitālajā laikmetā; - pilnveidot spējas veidot praktiskus risinājumus ilgtspējīgai izglītībai, izstrādājot projektu vai pētījumu par sociālās un digitālās ilgtspējas jautājumiem izglītības iestādēs; - attīstīt spēju reflektēt par skolotāja un izglītības profesionāļa lomu sociālās un digitālās ilgtspējas veicināšanā, nosakot personīgos un profesionālos attīstības virzienus.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Sociālās un/vai digitālās ilgtspējas iespējas un izaicinājumi izglītības praksē. Izvēlēties konkrētu problēmsituāciju, tēmu vai parādību, kas saistīta ar sociālo vai digitālo ilgtspēju izglītības kontekstā (piemēram: digitālā plaista, iekļaujoša digitālā vide, vides apziņas veidošana skolēnos, skolotāju digitālā sagatavotība u.c.) un veikt analīzi, sasaistot to ar studiju kursā apgūtajiem konceptiem, ilgtspējas principiem un teorijām, t.i.: 1) problēmas izvēli un pamatojumu, 2) teorētisko analīzi (atsaucoties uz literatūru un starptautiskajiem dokumentiem); 3) konkrēta piemēra vai gadījuma analīzi (var būt savas pieredzes vai izglītības iestādes kontekstā); 4) ilgtspējas vērtējums un iespējamie uzlabojumi; 5) secinājumi un ieteikumi profesionālajai darbībai. Darba prezentācija. 2. Darbs grupā. Izstrādāt inovatīvas, sociāli un digitāli ilgtspējīgas izglītības iniciatīvas vai darbības paraugu, ko iespējams īstenot skolā, augstskolā vai neformālās izglītības vidē: 1) idejas formulēšana – kādu problēmu/izaicinājumu tā risina? 2) Ilgtspējas izvērtējums – kā iniciatīva veicina sociālo un/vai digitālo ilgtspēju? 3) Mērķauditorijas definēšana (piemēram, skolēni 10.–12. klasē, vecāki, skolotāji); 4) Darbības plāns/ aktivitāšu dizains (satura apraksts, iesaistītie resursi, izmantotās tehnoloģijas, sadarbības formas). Sagatavot prezentāciju. Kursa noslēguma darbs – refleksija. Mana profesionālā prakse un attīstība sociālās un digitālās ilgtspējas kontekstā. Sagatavot strukturētu refleksiju: 1) atspoguļot savu izpratni par sociālās un digitālās ilgtspējas jēdzieniem, 2) analizēt, kā šie aspekti izpaužas studenta profesionālajā darbībā vai studijās, 3) izvērtēt savas vērtības, pieredzi, izaicinājumus un iespējas, 4) noteikt konkrētus turpmākos profesionālās attīstības mērķus saistībā ar ilgtspējīgu izglītību.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Buchanan, J., & Varadharajan, M. (2021). Education for Sustainable Futures. Springer. 2. Chankseliani, M., McCowan, T. Higher education and the Sustainable Development Goals. High Educ 81, 1–8 (2021). https://doi.org/10.1007/s10734-020-00652-w. 3. Druviete, I. (2021). Izglītība un sabiedrība: ilgtspējas aspekti. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 4. Eiropas komisija (2023.19.04). Komisija aicina ievērojami palielināt digitālās izglītības un digitālo prasmju nodrošināšanas iespējas. 5. ES Padome (2023. gada 23. novembris). Padomes ieteikums par digitālo prasmju un kompetenču nodrošināšanas uzlabošanu izglītībā un mācībās. ES Oficiālais vēstnesis. https://eurlex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32024H01030 6. Holst, J. (2022). Towards Coherence on Sustainability in Education: a Systematic Review of Whole Institution Approache. Sustainability Science (2023) 18:1015–1030. https://doi.org/10.1007/s11625-022-01226-8 7. Kumpulainen, K. et al. (2023). Digitalisation and Sustainable Education. Routledge. 8. OECD (2023). Digitālā izglītība un ilgtspējīga attīstība. (tulkojums, IZM) 9. Selwyn, N. (2022). Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education. Polity Press. 10. UNESCO (2020). Education for Sustainable Development: A Roadmap. unesdoc.unesco.org Papildu/Additional: 1. European Commission (2022). Digital Education Action Plan 2021–2027. 2. Frontiers in Education (2023–2025) – aktuāli zinātniski raksti par ilgtspējīgu digitālo izglītību. 3. Ilgtspējīgas skolas piemēri un iniciatīvas – eTwinning, Eco-Schools, UNESCO ASPNet u.c.
Nepieciešamās priekšzināšanas	-

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ilgtspējas jēdziens izglītībā. Ilgtspējas dimensijas: vides, sociālā, ekonomiskā, digitālā. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai (Education for Sustainable Development – ESD). ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM), īpaši IAM4 (Kvalitatīva izglītība). Ilgtspējas četrstūris: vide, sabiedrība, ekonomika, kultūra	2	8	0	0
Sociālā ilgtspēja izglītībā. Sociālā taisnīguma, iekļaušanas un vienlīdzības jautājumi. Izglītība kā sociālās kohēzijas un kopienas attīstības rīks. Kultūras daudzveidība un līdzdalība izglītības procesos. Mentālā veselība un labbūtība skolās	6	16	0	0
Digitālā ilgtspēja un digitālā transformācija izglītībā. Digitālās prasmes jēdziens un mācīšanas modeļi. Tehnoloģiju ilgtspējīga izmantošana izglītībā (digitālās vides pēdas, energoefektivitāte u.c.). Digitālā iekļaušana un pieejamība (digitālais plaisums, pieejamības principi). Izglītības sistēmu pielāgošanas straujām tehnoloģiskām pārmaiņām	2	6	0	0
Izglītības vadība un politika ilgtspējīgas attīstības kontekstā. Ilgtspējīgas skolu unaugstskolu stratēģijas. Skolotāju profesionālā pilnveide ilgtspējas jautājumos. Starpdisciplināritāte un sadarbība kā ilgtspējas elements	2	4	0	0
Kritiskā domāšana un medijprātība ilgtspējas kontekstā. Informācijas pārbagātības un dezinformācijas riski. Kritiskā domāšana digitālajā laikmetā. Ilgtspējas problēmu analīze un risinājumu meklēšana	2	6	0	0
Ilgtspējas prakse izglītībā. Projektu piemēri (vietēja, nacionāla, starptautiska mēroga). Skolu iniciatīvas par vides, digitālo un sociālo ilgtspēju. Līdzdalība un skolēnu pilsoniskās līdzatbildības veicināšana	4	6	0	0
Sociālā ilgtspēja mācību saturā un pedagoģijā. Iekļaujoša, kultūrsensitīva un taisnīga pieeja izglītībā. Mācību satura veidošana, kas atspoguļo dažādību un ilgtspēju. Skolas kā kopienas centrs ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā. Nacionālā un starptautiskā politika par digitālo un sociālo ilgtspēju. Skolu un izglītības iestāžu stratēģijas. Sadarbība ar pašvaldībām, NVO un privāto sektoru	4	6	0	0
Praktiskais darbs un noslēguma projekts. Situāciju analīze: izstrādāt risinājumu konkrētai problēmai (piem., skolas digitālā pārveide ilgtspējas kontekstā). Multimediju vai pētniecības projekts par izvēlēto tēmu. Refleksija par personīgo lomu ilgtspējīgas izglītības veidošanā.	2	8	0	0
Kopā:	24	60	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzina ilgtspējas konceptu un tā pielietojumu izglītības kontekstā. 2. Izprot sociālās taisnīguma, iekļaušanas un digitālās transformācijas nozīmi ilgtspējīgā izglītībā. 3. Zina ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus un to saistību ar izglītības sistēmām. 3. Izprot izglītības lomu ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā politikas, satura un prakses līmenī.	Pārbaudes veidi: Rakstisks individuālais darbs: "Sociālās un/vai digitālās ilgtspējas iespējas un izaicinājumi izglītības praksē" un darba prezentācija. Vērtēšanas kritēriji: 1. Sasaista un izskaidro ilgtspējas konceptu un tās sociālās un digitālās dimensijas izglītības un sabiedrības attīstībā. 2. Raksturo ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, īpaši analizējot to saistību un ietekmi uz izglītības sistēmām. 3. Izprot un analītiski skaidro izglītības lomu ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā izglītības politikas, satura un prakses līmenī.

Prasmes: 1. Prot analizēt izglītības politiku un praksi no sociālās un digitālās ilgtspējas perspektīvas. 2. Prot izvērtēt dažādu tehnoloģiju ietekmi uz mācību procesa ilgtspēju un pieejamību. 3. Prot identificēt risinājumus sociālajai nevienlīdzībai un digitālajai atstumtībai izglītībā. 4. Prot izstrādāt priekšlikumus un projektus, kas veicina ilgtspēju izglītības iestādēs.	Pārbaudes veidi: Grupas darbs: "Inovatīvas, sociāli un digitāli ilgtspējīgas izglītības iniciatīvas vai aktivitātes paraugs" un sagatavotās prezentācijas prezentēšana. Vērtēšanas kritēriji: 1. Kritiski analizē izglītības politiku, struktūras un ikdienas mācību prakses no sociālās un digitālās ilgtspējas skatpunkta. 2. Izvērtē mācību tehnoloģiju un digitālo rīku ietekmi uz mācību procesa ilgtspēju, kvalitāti un vispārējo pieejamību. 3. Atrod un identificē argumentētus risinājumus sociālajai nevienlīdzībai, digitālajai plaisai un atstumtības riskiem izglītības vidē. 4. Patstāvīgi izstrādā inovatīvus, sociāli un digitāli ilgtspējīgus projektu priekšlikumus un iniciatīvas izglītības iestādes darbības uzlabošanai.
Kompetences: 1. Patstāvīgi spēj pielietot ilgtspējas principus izglītības darbā un vadībā. 2. Spēj iesaistīt izglītojamos ilgtspējīgas domāšanas un rīcības veicināšanā. 3. Spēj integrēt sociālās un digitālās ilgtspējas aspektus mācību vidē un starpdisciplināros projektos. 4. Spēj sadarboties ar izglītības kopienu ilgtspējīgas prakses ieviešanā un attīstībā.	Pārbaudes veidi: Kursa noslēguma darbs – refleksija: "Mana profesionālā prakse un attīstība sociālās un digitālās ilgtspējas kontekstā". Vērtēšanas kritēriji: 1. Patstāvīgi un atbildīgi integrē ilgtspējas pamatprincipus savā ikdienas pedagoģiskajā darbībā un izglītības vadības procesos. 2. Mērķtiecīgi sekmē izglītojamo ilgtspējīgas domāšanas, medijpratības un atbildīgas rīcības attīstību. 3. Sintezē sociālās un digitālās ilgtspējas aspektus mācību vides dizainā un starpdisciplināros mācību projektos. 4. Aktīvi sadarbojas ar izglītības kopienu, kolēģiem un citām mērķgrupām, sekmējot ilgtspējīgas prakses ieviešanu un attīstību skolā.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Rakstisks individuālais darbs: "Sociālās un/vai digitālās ilgtspējas iespējas un izaicinājumi izglītības praksē" un darba prezentācija	30
Grupas darbs: "Inovatīvas, sociāli un digitāli ilgtspējīgas izglītības iniciatīvas vai aktivitātes paraugs" un sagatavotās prezentācijas prezentēšana	30
Kursa noslēguma darbs – refleksija: "Mana profesionālā prakse un attīstība sociālās un digitālās ilgtspējas kontekstā"	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	12.0	12.0	0.0		*	